

LIVET I EN TALLTOPP

FOTO OCH TEXT: HANS FALKLIND

Det är en varm dag i början av juni. Jag har vandrat en bra bit genom gammelskogen och är genomsvettig när en befriande sommarbris drar genom skogen och ruskar om trädkronorna. Samtidigt lyfter en ringduva med kraftiga vingslag. Nu är jag nära målet! Jag sätter ner ryggsäcken, gör klart kameran och smyger sakta och ljudlöst uppför en liten slänt. Där, på toppen av en bergknalle, kan jag gå rakt in i gömslet som är väl dolt i en grandunge. Försiktigt kikar jag ut och ser fiskgusehonan trona i sitt bo. Kanske ligger hon på ägg? Två eller tre brukar det vara. Undrar om äggen redan är kläckta.

I gömslet är jag i jämnhöjd med boet på knappt 30 meters håll. Det ligger helt fritt i toppen av en tall, i kanten av en liten sjö med fri sikt åt alla håll. Det är precis så som gjusarna vill ha det. Här har jag en unik möjlighet att följa fiskgjusarnas häckning och studera deras liv i och omkring boet. Jag kan gå in och ur gömslet helt obemärkt. Detta var ett krav jag ställt upp – inga störningar av fåglarna får ske.

Under vintern hade jag förberett bästa vägen till gömslet, rensat bort torra grenar så jag skulle kunna smyga ljudlöst och sett till att det var insynsäkert.

Nu när äntligen häckningssäsongen är i gång, tillbringar jag några stilla timmar i gömslet så ofta jag kan. Tråkigt blir det aldrig. Småfåglar flyger runt i jakt på mat. En spillkråka slår sig ner bakom gömslet, nötskrikor kraxar och rådjur passerar. Från gömslet kan jag följa fiskgjusarnas förehavanden, förhoppningsvis ända till september.

Fiskgjusar har häckat i toppen av den här tallen under en lång följd av år. För några år sedan blåste boet ner i en storm. Det bestod då mest av halvruttna grenar och måste varit rejält tungt. Men förvånansvärt snabbt hade boet byggts upp igen.

Hanan anländer alltid först till bopplatsen när säsongen startar. Någon gång i april brukar han vara där och invänta honan. Det är inte säkert att det är samma hona som året innan. Kanske har han attraherat en ny?

Kring månadsåskiftet april/maj lägger honan två till tre ägg som ruvas i drygt fyra veckor. Jag kunde ganska snabbt konstatera att häckningen detta år verkade lyckad. Det fanns ägg i boet, men det var inte förrän sista veckan i juni som jag kunde skymta en unge. En vecka senare såg jag den andra.

Det var inte ofta som jag såg hanen och honan samtidigt i boet. Hanen brukade snabbt ge sig i väg när han lämnat fisk åt honan och ungarna.

Genom att lägga mycket tid i gömslet lärde jag sakta känna de olika individernas personligheter. Hanen var obekymrad och lugn, medan

”Under vintern hade jag förberett bästa vägen till gömslet”

Denna sida:
Hygienen i boet är viktigt inser ungarna.

Höger sida:
Hanen håller uppsikt över boet.

honan ständigt var på sin vakt. En av ungarna var mer försiktig och den andra mer nyfiken och orädd.

Under hela häckningen förbättrade de boet. Boet förändrades hela tiden genom att grenar föll ner och nya kom till.

Hanen skötte uppgiften att svara för mathållningen med bravur. Ett par gånger om dagen kom han med fisk. Då seglade han in över boet och exponerade sina imponerande vingar. Vilket vingspann – närmare 170 centimeter! Det är bara örnarna av våra rovfåglar som har större spann.

Mathållningen var varierad och fångsterna kom såväl från närområdet som långväga ifrån. I en större damm i närheten hämtade han då

och då inplanterad fjällkarp. Abborre och mört stod också på menyn, troligen fångade i sjön vid boträdet eller i en sjö i närheten.

Två gånger såg jag att han kom med sik och en gång hade han en plattfisk i klorna, troligen en rödspotta. Närmaste havsvik ligger 45 km från boplatsen.

Vid månadskiftet juli/augusti gjorde ungarna sina första flygturer. En vecka senare lämnade honan boplatsen. Antagligen för att söka sig till sin uppväxtrakt för att ladda för resan till Afrika. Hanen stannade några veckor till för att ta med ungarna till sina fiskevatten och lära dem fiska. Sista gången jag såg och hörde ungarna var i mitten av september. ■

Regelbundna bad ger nödvändig vattenvana inför kommande fisketräning med hanen.

Hanen levererar fisk några gånger per dag.

Boet bättras regelbundet.

Hans Falklind/N

är bosatt i Lerum och tillbringar mycket tid i naturen, såväl i hemtrakterna som på resor i Europa, där han företrädesvis fotograferar fåglar. Han är bildredaktör i Västergötlands Ornitologiska Förenings tidskrift "Grus". Han har medverkat med bilder i flera böcker och gjort bildreportage i ett flertal ornitologiska tidskrifter. För närvarande samarbetar han med en professionell flöjtist och en pianist som dessutom är kompositör med bildspel som följer musiken under multi-mediakonserter. Två verk har nyligen komponerats baserade på hans fågelbilder. Hemsida: www.falknatur.se